

2015

**ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА
РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ
ГАБРОВО**

Агенция СТРАТЕГМА ООД

Последващата оценка за изпълнението на Областна стратегия за развитие на област с административен център – гр. Габрово, е изготвена от екип на Агенция СТРАТЕГМА ООД в изпълнение на договор № 8/24.02.2015 г. за изпълнение на поръчка с предмет: „Изготвяне на последваща оценка на Областна стратегия за развитие на област Габрово”, с възложител Областна администрация Габрово

Заключенията и тълкуванията, които се съдържат в настоящия документ, представляват експертното мнение на експертите на Агенция СТРАТЕГМА ООД и по никакъв начин не следва да се приемат като становище или официална позиция на Областна администрация Габрово.

II. РЕЗЮМЕ

Последващата оценка за изпълнението на Областната стратегия за развитие на област Габрово, 2005-2015 г. [ОСР на област Габрово] е изготвена във връзка с разпоредбата на чл. 34, ал. 1 от Закона за регионалното развитие¹ [ЗРР (2008)].

Целите на последващата оценка на ОСР на област Габрово са:

- оценка на изпълнението на ОСР за периода 2005-2013 г.: степен на постигане на съответните цели и устойчивост на резултатите; оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; оценка на общото въздействие;
- оценка на стратегията на ОСР: на общите условия за изпълнението на ОСР; промените в социално-икономическите тенденции; промените в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво, вкл. по икономически сектори;
- оценка на координацията на ОСР, в т.ч. мерки за наблюдение, оценка и контрол, възникнали проблеми и др.
- изводи и препоръки за провеждането на политиката за регионално и местно развитие и постигане на по-висока ефективност при изпълнението на ОСР.

Подходът на изготвяне на Последващата оценка на Областната стратегия за развитие на Област Габрово за периода до 2013 г. се основава на аналитични методи, базирани на анализ и критична оценка на факти и вече съществуваща информация.

Анализът на събраната информация е изготвен чрез прилагане на експертна оценка, качествен анализ на информацията от идентифицираните документи и анализ на тенденции в социално-икономическото развитие на областта.

Оценката на степента на изпълнение на ОСР на област Габрово е осъществена въз основа на оценките на степента на изпълнение на ОПР на общините в състава на област Габрово. Тя е изготвена на ниво приоритет като към всеки от приоритетите на областната стратегия са отнесени релевантните Стратегически цели на общинските планове за развитие.

¹ Обн., ДВ, бр. 50 от 30.05.2008 г., в сила от 31.08.2008 г., доп., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 23.06.2009 г., изм., бр. 82 от 16.10.2009 г., в сила от 16.10.2009 г., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 25.12.2009 г.

Разгледани са процесите на динамиката както на вътрешно регионалните, така и на вътрешнообластните различия. До колкото е възможно е отчетен приноса на всички финансови източници – СКФ, републикански и местни бюджети, други източници.

При изготвяне на последващата оценка на ОСР на област Габрово са използвани резултатите от изготвени годишни, междинни и последващи документи за наблюдение и оценка на общинско, областно и регионално ниво, както и аналитични документи на национално ниво, включващи преглед на състоянието на регионалното развитие и сближаване на регионите.

Осъществените в рамките на периода мерки успешно адресират визията на ОСР на област Габрово в частта ѝ, свързана с насърчаване на модернизация на икономиката и инфраструктурата, съхраняване и развитие на традициите и културно-историческото наследство.

ОСР на област Габрово определя **три стратегически цели** за развитието на областта, които са конкретизирани чрез седем приоритета и общо двадесет и осем специфични цели.

Обобщението на анализа на показателите за изпълнението на стратегическите цели на ОСР на област Габрово показва, че:

- Икономиката на област Габрово възстановява позициите си от преди икономическата криза, чийто ефект в областта е най-силно изразен в периода 2009 – 2010 г.;
- Област Габрово може да бъде определена като лидер в СЦР по отношение на основни икономически индикатори – БВП и произведената продукция на глава от населението, средната годишна заплата, нива на безработица и заетост;
- Значително е постигане на целите по отношение на Използване и развитие на природните дадености, културно-историческо наследство и традиции за развитие на туризъм и рекреация; Изграждане и развитие на екологичната инфраструктура и екологосъобразни технологии; Развитие на инфраструктурата в сферата на културата и подобряване качеството на социалните услуги;
- Запазва се общата тенденция в демографско отношение, като ефектът изпълнените мерки върху тази тенденция може да бъде отчетен в по-дългосрочна перспектива;

- Не се наблюдава значим напредък в преодоляването на вътрешнообластните различия в област Габрово. Въпреки положителните тенденции по отношение на основните икономически и социални индикатори на отделните общини техните стойности продължават да регистрират значителни разлики както помежду си, така и по отношение на средните стойности за страната;
- Доколкото не е приета Национална програма за публични инвестиции със съответните финансови ресурси, не са осъществени целенасочени инвестиции към райони за райони за целенасочена подкрепа;
- Тенденцията за запазване на високите стойности на показателите за развитието на област Габрово, като спрямо СЦР, така и спрямо страната, като и значимия напредък в изпълнението на мерките по Стратегическа цел 1, показват че потенциалът за достигане нивото на развитие на областите с високи икономически показатели до 2013 г. е осъществен в значима степен;
- Оценката на приоритетите в рамките на Стратегическа цел 2 показва, че те са осъществени в значима степен, като по-значително е изпълнението по отношение развитието на екологичната инфраструктура. Като средно ниво на изпълнение могат да бъдат оценени приоритетите, свързани с развитието и модернизацията на базисната инфраструктура и укрепването на административния капацитет и развитие на сътрудничеството;
- Изпълнението на мерките по *Стратегическа цел 3* се характеризира със средна степен на постигане, като значима степен на изпълнение имат Специфична цел 7.3 Подобряване качеството на социалните услуги и Специфична цел 7.4 Развитие на инфраструктурата в сферата на културата.

В заключение направеният анализ на изпълнението на ОСР на област Габрово показва, че определената в нея рамка на политиката за регионално развитие в областта като цяло се изпълнява чрез инструментите на политиката за сближаване и съответното национално съфинансиране, с ограничен принос на държавния и общинските бюджети. Същевременно е ясна необходимостта от по-конкретно адресиране на бъдещите мерки към специфичните икономически и социални проблеми на района, в контекста на общите структурни предизвикателства пред развитието.

Като положителни вътрешни фактори при изпълнението на ОСР могат да бъдат отчетени високата степен на мобилизация на наличния капацитет на администрацията на областната администрация и на общините в областта, положителните резултати,

постигнати по отношение на развитието на партньорството и включването на заинтересованите страни в процесите на подготовка на ОСР и актуализирания й документ, на планиране и изпълнение на проектите в рамките на ОПР на четирите общини, както и успешната реализация на някои значими на регионално и национално ниво инфраструктурни проекти. Утвърдената рамка за управление на процесите на планиране и управление на областно ниво е устойчива и функционираща, като може да бъде подобрена ефективността на хоризонталната координация на областно ниво.

Налице е необходимост от подобряването на хоризонталната и вертикалната координация по отношение планирането, изпълнението и оценката на регионалното развитие, вкл. по отношение развитие на координацията със социалните партньори и заинтересованите страни на областно ниво.

Ефективното планиране и изпълнение на значимите проекти от надобластно ниво, чиято реализация се предвижда за новия планов период изисква развитие на координационните връзки със съседните на област Габрово области.

Необходимо е посочване и на обвързаността на целите и приоритетите на ОПР с тези на ОСР, така че информацията относно финансираните проекти, териториалният им обхват и обемът на договорените и изплатените финансови ресурси в рамките на ОПР да могат да бъдат съотнасяни ясно и коректно към целите и приоритетите на ОСР на област Габрово.

За осигуряването на обективна основа за оценка на постигането целите на ОПР и приноса им към ОСР следва да бъде определен ограничен набор от индикатори, описващи икономическото и социалното състояние на ниво община, чието изменение може да бъде ефективно наблюдавано. Индикаторите следва да позволяват сравнение на икономическото развитие на общинско, областно и национално ниво, като част от трябва да са съпоставими с индикатори, използвани за наблюдение на основните насоки на развитие на ниво ЕС. Индикаторите трябва да позволяват изготвянето на оценка на въздействието на осъществяваните мерки, като за проследяване и отчитане на напредъка по отделните приоритети следва да се използват подходящи индикатори за резултат.

Изготвянето на рамков методически документ за подготовка на междинните и последващите оценки на ОПР ще създаде възможност за ефективно и ясно изготвяне на междинната и последващата оценка на ОСР.

Изготвените анализи показват, че основните въпроси, на които трябва да се търсят отговори и планират подходящи мерки в средносрочен план до 2020 г. са свързани с:

- ясно очертания конфликт по отношение търсенето и качеството на предлаганите работни места в областта;
- необходимостта от подобряване на предоставяните услуги в областта на здравеопазването, възприемани от гражданите като услуги с недостатъчно добро качество и ниска достъпност;
- развитие на нови технологии и осъществяване на иновации при запазване и развитие на традиционна за областта промишленост;
- насърчаване на връзката бизнес – професионално образование за осигуряване нуждите от квалифициран персонал на местната икономика и качествена реализация на младите хора на територията на областта;
- насърчаване развитието на селските райони, разнообразяването на селската икономика и дейности, свързани със селското стопанство, отговарящи на спецификата на местните условия и условията за опазване на околната среда;
- развитие на туристически продукт в областта на културния, историческия, селския и природния туризъм като допълващ образа на област Габрово на развит икономически център, осигуряващ високо качество на живот; осигуряването на удобна и бърза връзка на общината с Южна България посредством изграждането на тунел под прохода Шипка и обходен път на град Габрово за извеждане на транзитния автомобилен поток от градските части. Изграждането на тунела пряко ще осигури висока мобилност на населението на три от значимите икономически центрове – Велико Търново, Габрово и Стара Загора, което ще осигури възможности за развитие и използване на публични услуги в целия сектор – транспорт, здравеопазване, образование, култура, социален сектор, туризъм и др.